

Opdrachtgever

SVB

Opdrachtnemer

SVB / Mr. drs. Marjolein van Everdingen

Onderzoek

Rechtsbescherming van de burger bij
dienstverlening zonder tussenkomst
van de burger (ambtshalve toekenning)

Startdatum – 1 januari 2010

Einddatum – 1 november 2010

Categorie

Werkwijze en dienstverlening

De plicht verlicht? Een juridisch onderzoek naar de invloed van dienstverlening op de plichten van de burger in de sociale zekerheid

Doel en vraagstelling

In het kader van de verbetering van de dienstverlening aan de burger wordt steeds vaker ambtshalve toegekend of worden aanvragen bevorderd. Maar wat is de positie van de burger als dit niet goed loopt? Had de burger alert moeten zijn en met het uitvoeringsorgaan contact moeten opnemen? Of mag de burger erop vertrouwen dat alles ‘vanzelf’ goed gaat? Krijgt hij de uitkering dan met een volledige terugwerkende kracht zodra de fout wordt geconstateerd? In dit onderzoek wordt eerst een inventarisatie gemaakt van de situaties waarin uitvoeringsorganen een dienst aan de burger garanderen zonder zijn tussenkomst (zoals ambtshalve toekennen en het bevorderen van aanvragen). Daarna wordt de rechtsbescherming van de burger in deze situaties geanalyseerd.

Conclusie

Is de plicht om de wet te kennen verlicht? De overheid spant zich in om de burger zo goed mogelijk te informeren over zijn rechten en plichten. Maar als het erop aankomt, wijst de overheid vaak op de eigen verantwoordelijkheid van de burger: De overheid is zelden verplicht om de burger te wijzen op een mogelijk recht op uitkering. Daarnaast oordeelt de rechter vaak dat de overheid niet verplicht is om de burger te informeren over een mogelijk recht op uitkering. De burger kan niet blind vertrouwen op de tekst van brochures en websites. Deze informatie is te algemeen om rechten aan te kunnen ontleen. Is de plicht om een uitkering aan te vragen verlicht? De overheid is de burger van dienst door uitkeringen automatisch toe te kennen of vooringevulde aanvraagformulieren te gebruiken. Maar deze dienstverlening ontslaat de burger niet van zijn verantwoordelijkheden: Als de burger zijn uitkering niet automatisch ontvangt, zal hij alsnog een aanvraag moeten indienen. De burger moet de vooringevulde gegevens goed controleren. Is de inlichtingenplicht verlicht? De burger hoeft steeds minder gegevens op verzoek van de overheid aan te leveren. Dit leidt tot een verlichting van de inlichtingenplicht. Hier staat tegenover dat: Het verbod om gegevens aan de burger te vragen op dit

moment slechts geldt voor een beperkte set gegevens. In de toekomst zal het verbod voor steeds meer gegevens gelden. In uitzonderingsgevallen kan de overheid alsnog gegevens bij de burger opvragen. De burger blijft voorlopig verplicht om uit eigen beweging alle relevante feiten en omstandigheden te melden.

[Link naar bestand](#)

<http://www.onderzoekwerkeninkomen.nl/rapporten/modixjz6>

ONDERZOEKSRAPPORT

De plicht verlicht?

Een juridisch onderzoek naar de invloed van dienstverlening op de plichten van de burger in de sociale zekerheid

voor het leven
Sociale Verzekeringsbank

ONDERZOEKSRAPPORT

De plicht verlicht?

Een juridisch onderzoek naar de invloed van dienstverlening op de plichten van de burger in de sociale zekerheid

auteur: Mr. drs. Marjolein van Everdingen¹

¹ Met dank aan Miranda Lintermans, Marjolein Quené, Fransje Verheij en Luc Boss en voor hun commentaar op de onderzoeksopzet. Ook dank aan: Cornelia Runia-Allon en Henk van der Most voor hun input voor hoofdstuk 2, Yvon van der Zalm voor haar input voor hoofdstuk 3, Miranda Lintermans voor haar input voor hoofdstuk 4. Tot slot dank aan Hatice Dogan, Miranda Lintermans Yvon van der Zalm, Luc Boss en Robert Olieman voor het lezen van een conceptversie van dit rapport.

INHOUDSOPGAVE

1	Hoofdpijnen van het onderzoek De plicht verlicht?	4
2	De plicht om de wet te kennen	6
	2.1 De plicht: iedereen moet de wet kennen	6
	2.2 De dienstverlening: de overheid informeert pro-actief	6
	2.3 Is de plicht om de wet te kennen verlicht?	7
	2.3.1 <i>Is de overheid verplicht om de burger te informeren?</i>	7
	2.3.2 <i>Welke rechten mag de burger aan de verstrekte informatie ontleen?</i>	10
3	De plicht om een uitkering aan te vragen	12
	3.1 De plicht: een uitkering aanvragen	12
	3.2 De dienstverlening: ambtshalve toekennen	12
	3.3 Is de plicht om een uitkering aan te vragen verlicht?	13
	3.3.1 <i>Moet de overheid ambtshalve toekennen?</i>	14
	3.3.2 <i>Wat als de burger wordt overgeslagen bij het ambtshalve toekennen?</i>	15
	3.4 De dienstverlening: vooringevulde aanvraagformulieren	17
	3.5 Is de plicht om een uitkering aan te vragen verlicht?	17
4	De inlichtingenplicht	19
	4.1 De plicht: tijdig wijzigingen melden	19
	4.2 Dienstverlening: eenmalige gegevensuitvraag	19
	4.3 Is de inlichtingenplicht verlicht?	20
5	Achtergrondinformatie 1	
	5.1 Achtergrondinformatie bij hoofdstuk 2	22
	5.2 Achtergrondinformatie bij hoofdstuk 3	26
	5.3 Achtergrondinformatie bij hoofdstuk 4	31
6	Literatuurlijst	34
7	Lijst van afkortingen	35

1 HOOFDLIJNEN VAN HET ONDERZOEK 'DE PLICHT VERLICHT'?

Voorbeelden van dienstverlening door de overheid

De overheid werkt hard aan een goede dienstverlening. Dit onderzoek beschrijft de volgende voorbeelden op het terrein van de sociale zekerheid:

- > De burger pro-actief informeren over zijn rechten en plichten;
- > Automatisch uitkeringen toekennen;
- > Vooringevulde aanvraagformulieren gebruiken;
- > Minder (vaak) gegevens aan de burger vragen.

Bij burgers kan een vals gevoel van veiligheid ontstaan

Door verbetering van de dienstverlening kan bij burgers de indruk ontstaan dat de overheid alles al geregeld heeft. Er kan dan een 'vals gevoel van veiligheid' ontstaan. Burgers gaan minder goed opletten, terwijl zij nog wel bepaalde plichten hebben.

Opzet van het onderzoek 'De plicht verlicht'?

In dit onderzoek beschrijven we de volgende plichten van de burger:

- > De plicht om de wet te kennen (hoofdstuk 2);
- > De plicht om een uitkering aan te vragen (hoofdstuk 3);
- > De inlichtingenplicht (hoofdstuk 4).

We gaan na of deze plichten door de dienstverlening van de overheid worden verlicht. Is de overheid verplicht om deze dienstverlening te leveren of ligt de eindverantwoordelijkheid toch bij de burger? De uitkomsten van dit onderzoek zijn hieronder kort samengevat.

Is de plicht om de wet te kennen verlicht?

De overheid spant zich in om de burger zo goed mogelijk te informeren over zijn rechten en plichten. Maar als het erop aankomt, wijst de overheid vaak op de eigen verantwoordelijkheid van de burger:

- > De overheid is zelden verplicht om de burger te wijzen op een mogelijk recht op uitkering. Een dergelijke informatieplicht in de wet- en regelgeving is uitzonderlijk. Daarnaast oordeelt de rechter vaak dat de overheid niet verplicht is om de burger te informeren over een mogelijk recht op uitkering. Bij een wijziging van wetgeving, beleid of uitvoeringspraktijk neemt de rechter eerder een plicht voor de overheid aan. Dit geldt vooral als een burger nadeel kan ondervinden van de wijziging;
- > De burger kan niet blind vertrouwen op de tekst van brochures en websites. Deze informatie is te algemeen om rechten aan te kunnen ontlenen. Daarnaast bevat overheidsinformatie vaak disclaimers. Dit geldt niet alleen voor algemene informatie in brochures en websites, maar ook voor meer persoonlijke en gerichte informatie.

Is de plicht om een uitkering aan te vragen verlicht?

De overheid is de burger van dienst door uitkeringen automatisch toe te kennen of voor- ingevulde aanvraagformulieren te gebruiken. Maar deze dienstverlening ontslaat de burger niet van zijn verantwoordelijkheden:

- > Als de burger zijn uitkering niet automatisch ontvangt, zal hij alsnog een aanvraag moeten indienen. Uit de wet- en regelgeving blijkt meestal niet duidelijk binnen welke termijn hij deze aanvraag moet doen;
- > De burger moet de vooringevulde gegevens goed controleren. Door ondertekening van het vooringevulde aanvraagformulier geeft de burger aan dat de (vooringevulde) gegevens kloppen en dat er verder geen relevante gegevens zijn te melden.

Is de inlichtingenplicht verlicht?

De burger hoeft steeds minder gegevens op verzoek van de overheid aan te leveren. Dit leidt tot een verlichting van de inlichtingenplicht. Hier staat tegenover dat:

- > Het verbod om gegevens aan de burger te vragen op dit moment slechts geldt voor een beperkte set gegevens. In de toekomst zal het verbod voor steeds meer gegevens gelden;
- > In uitzonderingsgevallen kan de overheid alsnog gegevens bij de burger opvragen;
- > De burger blijft voorlopig verplicht om uit eigen beweging alle relevante feiten en omstandigheden te melden.

2 DE PLICHT OM DE WET TE KENNEN

Dit hoofdstuk beschrijft de volgende onderwerpen:

- > De plicht om de wet te kennen (paragraaf 2.1);
- > De dienstverlening: de overheid informeert pro-actief (paragraaf 2.2);
- > De mogelijke verlichting van de plicht door de voorlichting van de overheid (paragraaf 2.3).

2.1 De plicht: iedereen moet de wet kennen

Eenieder wordt geacht de wet te kennen. Dit betekent niet dat een burger alle wetten moet kennen. Dat zou onmogelijk zijn. Nee, het gaat hier om een juridische fictie. Dit betekent dat de overheid de burger ook aan de wet mag houden als hij de wet niet kent. Onwetendheid is geen excuus.

Voorbeelden van de plicht in de sociale zekerheid

Deze fictie speelt in de sociale zekerheid een belangrijke rol. Het staat in geen enkele sociale zekerheidswet, maar de rechter verwijst er regelmatig naar. In de volgende gevallen is onbekendheid met de regelgeving bijvoorbeeld geen excuus:

- > Een te late aanvraag van een uitkering;
- > Een te late aanvraag van een vrijwillige verzekering;
- > Het nalaten van een verzoek om een draagkrachtmeting (een regeling voor personen die hun studieschuld niet kunnen afbetalen);
- > Het volgen van te weinig uren onderwijs waardoor het recht op studiefinanciering vervalt;
- > Een te laat verzoek om ontheffing van de verzekeringsplicht voor de volksverzekeringen.

2.2 De dienstverlening: de overheid informeert proactief

De overheid informeert burgers regelmatig proactief over hun rechten en plichten. We kunnen hierbij een onderscheid maken tussen ongerichte en gerichte informatie.

Ongerichte informatie

Bij ongerichte informatie gaat het om informatie die in het algemeen belang wordt verstrekt en waarvan burgers kennis kunnen nemen zonder rechtstreeks contact en zonder een toelichting te geven op de eigen situatie.² In de sociale zekerheid gaat het vaak om brochures en websites van uitvoeringsorganen. Daarnaast heeft het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een website opgezet over rechten en plichten in sociale wetgeving. Diverse uitvoeringsorganen werken hieraan mee. Verder bieden websites van andere organisaties algemene informatie over de sociale zekerheid. Stimulansz biedt bijvoorbeeld op de website KennisRing informatie over werk, inkomen, gezondheid, zorg en welzijn.

Gerichte informatie

Bij gerichte informatie gaat het om informatie die is gericht aan (groepen van) burgers.³ Een voorbeeld van gerichte informatie is het Pensioenoverzicht van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) dat laat zien welk AOW-pensioen iemand op zijn 65e kan verwachten. Een ander voor-

2 Barendrecht et al. 2002, p. 30.

3 Barendrecht et al. 2002, p. 30.

beeld zijn brieven waarmee uitvoeringsorganen personen attenderen op een mogelijk recht op uitkering.

Daarnaast bieden websites ook gerichte informatie. Op dit moment zijn er al diverse portals die de burger informatie bieden op basis van een profiel dat de burger zelf opgeeft. Er zijn bijvoorbeeld portals over verhuizen naar het buitenland en het overlijden van een dierbare. En vanaf 4 januari 2011 geeft het Pensioenregister aan de burger inzicht in zijn pensioen-aanspraken. Deze informatie is gebaseerd op registraties van de SVB, pensioenfondsen en verzekeraars.

2.3 Is de plicht om de wet te kennen verlicht?

Deze paragraaf beantwoordt twee deelvragen:

Is de overheid verplicht om de burger te informeren?

- > De overheid is zelden verplicht om de burger te wijzen op een mogelijk recht op uitkering. Een dergelijke informatieplicht in wet- en regelgeving is uitzonderlijk. Daarnaast oordeelt de rechter vaak dat een uitvoeringsinstantie niet verplicht is actief voorlichting te geven over de inhoud van wetgeving of een mogelijk recht op uitkering, zelfs niet als een burger bij deze instantie bekend is;
- > Als een burger nadeel kan ondervinden van een wijziging in de wet, het beleid of de uitvoeringspraktijk, bestaat vaker een informatieplicht voor de overheid. Dit blijkt uit uitspraken waarin de rechter toetst aan het zorgvuldigheidsbeginsel.

Welke rechten mag de burger aan de verstrekte informatie ontleen?

- > De tekst van brochures en websites is vaak te algemeen om rechten aan te ontleen. Een beroep op het vertrouwensbeginsel is daarom zelden succesvol. Na het lezen van deze algemene informatie kan de burger daarom het beste met het uitvoeringsorgaan contact opnemen om na te gaan wat in zijn situatie geldt;⁴
- > Overheidsinformatie bevat vaak disclaimers waardoor de burger geen of beperkte rechten aan de informatie kan ontleen;
- > Bij een te late aanvraag wegens onjuiste of onvolledige informatie betaalt de SVB of het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) de uitkering soms met extra terugwerkende kracht uit.

2.3.1 Is de overheid verplicht om de burger te informeren?

Deze paragraaf beschrijft in welke gevallen de wetgever, de Nationale ombudsman en de rechter vinden dat de overheid de burger pro-actief moet informeren. Het gaat hierbij om informatie over een mogelijk recht op uitkering of een wijziging in de wetgeving, beleid of uitvoeringspraktijk.

Wet- en regelgeving

Soms bevat de sociale zekerheidswetgeving een informatieplicht. Het UWV is bijvoorbeeld in bepaalde gevallen verplicht om arbeidsongeschikte burgers te informeren over de mogelijkheid om een arbeidsongeschiktheidsuitkering aan te vragen. Meestal bestaat er geen wettelijke informatieplicht maar een bevoegdheid om te informeren, zoals bij een mogelijk recht op een uitkering van de Algemene Ouderdomswet (AOW).

4 CRvB 11 januari 2008, 06/7233 WSF, LJN BC2164.

Verstrekken van algemene informatie over wetten die UWV en SVB uitvoeren

Het UWV en de SVB hebben de wettelijke taak om uitkeringsgerechtigden, verzekerden en andere belanghebbenden gevraagd en ongevraagd te informeren over de wetten die zij uitvoeren.⁵ Het gaat hierbij vooral om algemene informatie over rechten en plichten en niet om informatie over concrete aanspraken op uitkering.⁶

Informeren over recht op arbeidsongeschiktheidsuitkering

Het UWV is verplicht om een jonggehandicapte of een arbeidsongeschikte te informeren over de mogelijkheid om een arbeidsongeschiktheidsuitkering aan te vragen.⁷ Als het UWV geen bericht verstuurt, wordt een late aanvraag geacht tijdig te zijn ingediend. Als het UWV de informatie te laat verstuurt, heeft de arbeidsongeschikte nog vier weken de tijd om een aanvraag in te dienen. De informatieplicht geldt niet als een jonggehandicapte niet of te laat bij het UWV heeft gemeld dat hij arbeidsongeschikt is.⁸

Toezenden aanvraagformulier toeslagen

De Belastingdienst/Toeslagen kan op eigen initiatief een aanvraagformulier sturen naar personen die vermoedelijk in aanmerking komen voor een toeslag of kindgebonden budget.⁹ Uit de wettekst blijkt dat de Belastingdienst/Toeslagen op het formulier gegevens kan vermelden die van belang zijn voor het recht op of de hoogte van de toeslag. In de praktijk stuurt de Belastingdienst/Toeslagen bijvoorbeeld vooringevulde formulieren naar minima en gepensioneerden.¹⁰

Bevorderen van aanvragen AOW, Anw en AKW

De SVB bevordert de aanvraag van een AOW-uitkering bij personen die in Nederland wonen. Een half jaar voordat zij 65 jaar worden, ontvangen zij een aanvraagformulier van de SVB. Daarnaast bevordert de SVB de aanvraag van kinderbijslag voor het eerste kind (bij personen die in Nederland wonen) en de aanvraag van een Anw-uitkering. De SVB heeft deze praktijk in de SVB beleidsregels vastgelegd.¹¹

De SVB heeft geen specifiek beleid ontwikkeld voor gevallen waarin de SVB de aanvraag van een AOW-, Anw- of AKW-uitkering niet of te laat bevordert. De SVB past in deze gevallen de regels toe die gelden voor personen die hun uitkering te laat aanvragen. Uit de AOW, de Algemene nabestaandenwet (Anw) en de Algemene Kinderbijslagwet (AKW) volgt dat zij hun uitkering met maximaal een jaar terugwerkende kracht ontvangen.¹² In bijzondere gevallen is de SVB bevoegd om een langere terugwerkende kracht toe te passen. De SVB heeft dit in beleidsregels uitgewerkt. Volgens dit beleid leidt onbekendheid met de wet in beginsel niet tot een bijzonder geval. Daarbij speelt bijvoorbeeld mee dat iedereen weet dat hij mogelijk recht heeft op een uitkering als hij 65 jaar wordt of als zijn echtgenoot overlijdt. De rechtspraak bevestigt het beleid van de SVB.

5 Art. 31 lid 2 en art. 34 lid 1 aanhef en sub c Wet SUWI.

6 *Kamerstukken II* 2000-2001, 27588 nr. 9, p. 12; *Kamerstukken II* 2007-2008, 31 514, nr. 3, p. 28.

7 Art. 64 WIA en art. 3:28 Wajong.

8 Art. 3:27 en 3:28 lid 3 Wajong

9 Art. 15 lid 6 Awir.

10 *Kamerstukken I* 2004-2005, 29 764 en 29 765, nr. D, p. 2.

11 De SVB bevordert ook aanvragen van de Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen, de (half)wezen-uitkering en het mantelzorgcompliment. Deze praktijk is niet vastgelegd in de SVB Beleidsregels.

12 Art. 14 lid 2 AOW, art. 33 lid 4 Anw en art 14 lid 3 AKW.

Het kenbaarheidsvereiste bij de inlichtingenplicht

Veel sociale zekerheidswetten bevatten een inlichtingenplicht (zie ook paragraaf 4.1). Deze plicht geldt alleen voor feiten en omstandigheden waarvan het iemand redelijkerwijs duidelijk¹³ moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op het recht op uitkering. Dit volgt uit het kenbaarheidsvereiste.¹⁴ Aan dit vereiste is bijvoorbeeld voldaan als de uitkeringsinstantie goede voorlichting heeft gegeven. Als gevolg van het kenbaarheidsvereiste heeft de overheid dus ook belang bij een goede voorlichting. Maar dit betekent niet dat het kenbaarheidsvereiste een wettelijke informatieplicht aan de overheid oplegt.

Oordelen van de Nationale ombudsman

Volgens de Nationale ombudsman moet de overheid burgers actief van adequate informatie voorzien. Dit blijkt uit het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking dat de ombudsman bij de behoorlijkheidstoetsing hanteert. Op het terrein van de sociale zekerheid betekent dit bijvoorbeeld dat uitvoeringsinstanties burgers actief moeten informeren over een beleidswijziging of een mogelijk recht op uitkering. Bij het informeren over een mogelijk uitkeringsrecht kan het zelfs gaan om regelingen die een instantie niet zelf uitvoert.

Uitspraken van de rechter

Met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking legt de Nationale ombudsman de lat hoog. Gaat de rechter hierin mee? In sommige gevallen oordeelt de rechter inderdaad dat de overheid verplicht is om de burger te informeren. De rechter baseert zich daarbij op een ongeschreven norm: het zorgvuldigheidsbeginsel. Bij een ingrijpende en technische wetwijziging verwacht de rechter bijvoorbeeld dat de overheid "niet alleen tijdig en juist, maar ook volledige informatie over deze wetwijziging verstrekt".¹⁵ Ook een wijziging in de uitvoeringspraktijk ten nadele van de burger moet op een behoorlijke wijze aan de burger kenbaar worden gemaakt, en wel op een moment dat hij met deze wijziging nog rekening kan houden.¹⁶ Het informeren van de burger moet bovendien op een zorgvuldige wijze gebeuren. Als iemand door een onzorgvuldige postverzending geen brief ontvangt, mag strikter beleid niet direct op hem worden toegepast.¹⁷

Hier staat tegenover dat de rechter vaak oordeelt dat er geen informatieplicht voor de overheid bestaat. De Centrale Raad van Beroep (CRvB) wijst er bijvoorbeeld regelmatig op dat een uitvoeringsinstantie niet verplicht is actief voorlichting te geven over de inhoud van wetgeving of een mogelijk recht op uitkering, zelfs niet als een burger bij deze instantie bekend is.

13 Bij het opleggen van een boete is vereist dat betrokkene zelf ook daadwerkelijk subjectief wist dat een bepaalde omstandigheid moest worden gemeld, zie CRvB 11 maart 2009, 08/1105 WW + 08/1106 WW + 08/1107 WW, LJV BH7780, RSV 2009, 133 m. nt. Mr. A.H. Rebel, USZ 2009/114 m.nt. Damsteegt.

14 Van Dongen et al. 2006, p. 152.

15 CRvB 16 mei 2005, 04/213 WAO, LJV AT8209.

16 CRvB 6 maart 2002, 99/6002 AKW, LJV AE1900, USZ 2002/139 en CRvB 6 november 2002, 00/1587 AKW, LJV AF2220, AB 2003, 178 m.nt. B.W.N. Waard, RSV 2003, 57.

17 CRvB 9 juli 2004, 03/885 AKW, LJV AQ1177, AB 2004, 385 m.nt. F.J.L. Pennings, JB 2004, 305 m.nt. M.A. Heldeweg, RSV 2004, 271, USZ 2004/279.

De rechtspraak lijkt op het eerste gezicht niet duidelijk: soms neemt de rechter een informatieplicht aan, soms niet. Toch is het mogelijk om uit de bestudeerde uitspraken een aantal voorzichtige conclusies te trekken.

- > De rechter neemt meestal geen informatieplicht aan bij personen die mogelijk recht hebben op een uitkering;¹⁸
- > De rechter neemt eerder een informatieplicht aan bij personen die negatieve gevolgen kunnen ondervinden van een wijziging in de wet, het beleid of de uitvoeringspraktijk.¹⁹ Maar bij wetwijzigingen is de rechter terughoudend: alleen in uitzonderingsgevallen zal de rechter een wettelijke verplichting opzij zetten omdat de burger niet of niet volledig is geïnformeerd;²⁰
- > De rechter houdt rekening met de (on)mogelijkheid om de betrokken personen te bereiken. Het maakt verschil of dit op betrekkelijk eenvoudige wijze kan of dat het bijna onmogelijk is.²¹

2.3.2 Welke rechten mag de burger aan de verstrekte informatie ontlennen?

Als de overheid onjuiste of onvolledige informatie verstrekt, zijn er twee mogelijkheden:

- > Bij te late aanvragen heeft de burger soms recht op extra terugwerkende kracht;
- > De burger beroept zich op het vertrouwensbeginsel.

Extra terugwerkende kracht

Bij een te late aanvraag van een uitkering betalen de SVB en het UWV de uitkering met terugwerkende kracht uit. De terugwerkende kracht is meestal maximaal één jaar. In bijzondere gevallen kan de SVB of het UWV een langere terugwerkende kracht toepassen. In geval van onjuiste of onvolledige informatie kan er sprake zijn van een bijzonder geval. Volgens het beleid van de SVB is bijvoorbeeld sprake van een bijzonder geval als een burger van de overheid onjuiste en/of onvolledige voorlichting heeft gekregen en hij geen reden had om aan die voorlichting te twijfelen. De rechter nam daarentegen geen bijzonder geval aan toen een folder van het UWV onjuiste informatie bevatte.²² In dat geval had de burger zich bij het UWV moeten laten voorlichten over de omstandigheden van zijn geval.

Er bestaat ook een regeling met terugwerkende kracht voor personen die te laat een ontheffing van de verplichte verzekering voor de volksverzekeringen aanvragen.²³ Zij kunnen een terugwerkende kracht van maximaal drie jaar krijgen in geval van onbillijkheden van overwegende aard. Volgens het SVB beleid kan hiervan sprake zijn als een burger van een overheidsorgaan onjuiste en/of onvolledige voorlichting heeft gekregen en hij redelijkerwijs niet aan die voorlichting hoefde te twijfelen.

18 CRvB 21 december 2009, 09/2238 WTOS, LJV BK8327, RSV 2010, 58; CRvB 23 juli 2009, 07/7176 TW, LJV BJ4426; CRvB 22 april 2004, 02/5880 ANW, LJV AO8395.

19 CRvB 24 oktober 2003, 03/2335 AOW, n.g.; CRvB 16 mei 2005, 04/213 WAO, LJV AT8209; CRvB 9 juli 2004, 03/885 AKW, LJV AQ1177, AB 2004, 385 m.nt. F.J.L. Pennings, JB 2004, 305 m.nt. M.A. Heldeweg, RSV 2004, 271, USZ 2004/279; CRvB 6 maart 2002, 99/6002 AKW, LJV AE1900, USZ 2002, 139 en CRvB 6 november 2002, 00/1587 AKW, LJV AF2220, AB 2003, 178 m.nt. B.W.N. Waard, RSV 2003, 57.

20 CRvB 24 december 1996, AOW 1993/142; AWW 1993/164, LJV AL0738, RSV 1997, 199; Rb. Arnhem 11 januari 2006, AWB 05/2842 AWBZ, LJV AU9683; Rb. Zutphen 10 mei 2005, 04/382 t/m 04/395 en 04/397 ALGEM 258, LJV AT5326.

21 CRvB 9 juli 2004, 03/885 AKW, LJV AQ1177, AB 2004, 385 m.nt. F.J.L. Pennings, JB 2004, 305 m.nt. M.A. Heldeweg, RSV 2004, 271, USZ 2004/279; CRvB 14 april 2010, 08/6487 AOW, LJV BM2478.

22 CRvB 7 oktober 2005, 03/2397 TW + 2399 TW, LJV AU5215, RSV 2006, 64 m.nt. A.J.V. Bockting, USZ 2005/422
23 Art. 22 lid 3 Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 en SVB Beleidsregels 2010, SB1038.

Beroep op het vertrouwensbeginsel

In de praktijk doen burgers vaak een beroep op het vertrouwensbeginsel. Bij ongerichte informatie is dit beroep zelden succesvol. Bij meer gerichte informatie kan dit anders zijn. Dit hangt af van de formulering van de gerichte informatie, bijvoorbeeld of de tekst is voorzien van een disclaimer.

Vertrouwen ontlenen aan ongerichte informatie

Bij ongerichte informatie zoals brochures of websites is zelden voldaan aan de eisen van het vertrouwensbeginsel. De verstrekte informatie is vaak te algemeen en bevat geen concrete toezegging.²⁴ De Rechtbank Roermond heeft bijvoorbeeld gezegd dat een brochure “de nuance van wetgeving mist”. En de CRvB ziet in dat het niet te doen is om in voorlichting van algemene aard in te gaan op specifieke situaties die zich kunnen voordoen.²⁵ Zelfs als een brochure of website “de lading niet helemaal dekt”, ziet de rechter dit door de vingers.²⁶

Daarnaast komt het veel voor dat een brochure of website een disclaimer bevat. Ook dit is voor de rechter vaak een reden om een beroep op het vertrouwensbeginsel niet te honoreren.²⁷

Verder is het van belang dat brochures kunnen verouderen. Als een instantie na een wetswijziging een nieuwe brochure uitbrengt, kan de burger geen gerechtvaardigde verwachtingen ontlenen aan een verouderde brochure.²⁸

Vertrouwen ontlenen aan gerichte informatie

Bij gerichte informatie zal sneller sprake zijn van opgewekt vertrouwen. Bij een gerichte vraag aan de overheid mag een burger er bijvoorbeeld op vertrouwen dat hij juist wordt voorgelicht.²⁹ Maar als de burger twijfelt aan de juistheid van de mededeling, dan moet hij nader onderzoek doen of de overheid met de fout confronteren.

Daarnaast maakt het verschil of de overheid bij het verstrekken van de informatie een voorbehoud heeft gemaakt, bijvoorbeeld met een disclaimer. Dit kan in de weg staan aan een succesvol beroep op het vertrouwensbeginsel. Ook gerichte informatie bevat vaak een disclaimer. Dit geldt bijvoorbeeld voor het SVB Pensioenoverzicht. En ook het Pensioenregister zal een disclaimer kennen.

24 CRvB 9 juni 2006, 05/1953 WTS, LJV AX9305; CRvB 15 juni 2007, 06/3496 WSF, LJV BA8281; CRvB 11 januari 2008, 06/7233 WSF, LJV BC2164; CRvB 4 maart 2009, 07/3558 ZW, LJV BH4809; Rb. Arnhem 26 januari 2010, 09/1035, LJV BL2976.

25 CRvB 3 augustus 2006, 05/2418 WW, LJV AZ0564, JB 2006, 325 m.nt. R.J.N. S.

26 Rb. Haarlem 5 maart 2010, AWB 09/1527, LJV BL6942; Rb. Haarlem 11 mei 2010, AWB 09/2487, LJV BM4138.

27 CRvB 27 januari 2006, 04/5687 WSF, LJV AV0936; CRvB 15 juni 2007, 06/3496 WSF, LJV BA8281; Rb.

Amsterdam 30 oktober 2008, AWB 08/59 AOW, LJV BG4899; Rb. Roermond 21 september 2009, AWB 09/447, LJV BJ8455.

28 CRvB 17 november 2005, 04/4111 WUV, LJV AU7425.

29 CRvB 1 maart 1990, AB 1990, 471 m.nt. H.H; CRvB 31 oktober 2001, 99/5767 AOW, LJV AD7125, AB 2002, 264 m.nt. F.J.L. Pennings, RSV 2002, 36, USZ 2002/ 9.

3 DE PLICHT OM EEN UITKERING AAN TE VRAGEN

Dit hoofdstuk beschrijft de volgende onderwerpen:

- > De plicht om een uitkering aan te vragen (paragraaf 3.1);
- > De dienstverlening om ambtshalve toe te kennen (paragraaf 3.2);
- > De mogelijke verlichting van de plicht door ambtshalve toe te kennen (paragraaf 3.3);
- > De dienstverlening in de vorm van voorgevulde aanvraagformulieren (paragraaf 3.4);
- > De mogelijke verlichting van de plicht door het gebruik van voorgevulde aanvraagformulieren (paragraaf 3.5).

3.1 De plicht: een uitkering aanvragen

Wie vraagt wordt niet overgeslagen. Zo werkt het in de sociale zekerheid. Om voor een uitkering in aanmerking te komen, moet de burger een aanvraag indienen. Dat is de hoofdre-gel. Bovendien geldt dat hij de uitkering tijdig moet aanvragen. Anders loopt hij misschien een deel van zijn uitkering mis of wordt hij zelfs bestraft.

De overheid probeert het de burger wel makkelijker te maken om aan zijn aanvraagplicht te voldoen en neemt steeds vaker zelf het initiatief in de aanvraagprocedure door:

- > uitkeringen ambtshalve toe te kennen. In dat geval verstrekt de overheid een uitkering terwijl de burger geen aanvraag heeft ingediend (zie paragraaf 3.2 en 3.3);
- > het aanvragen van uitkeringen te bevorderen (zie ook paragraaf 2.3.1). De uitkeringsinstantie kan dit doen door een brief of een voorgevuld aanvraagformulier naar de burger op te sturen (zie paragraaf 3.4 en 3.5.).

3.2 De dienstverlening: ambtshalve toekennen

Diverse wetten en regelingen in de sociale zekerheid kennen de mogelijkheid om ambtshalve toe te kennen. Deze mogelijkheden zijn vaak beperkt tot bijzondere situaties of tot personen met wie al een uitkeringsrelatie bestaat. Daarnaast creëert de wetgever steeds vaker de mogelijkheid om ambtshalve toe te kennen aan personen met wie (nog) geen uitkeringsrelatie bestaat. In deze gevallen ontvangt de uitkerende instantie gegevens van andere instanties die wel een relatie met betrokkene hebben.

Ambtshalve toekennen in bijzondere situaties

In de volgende gevallen is de bevoegdheid om ambtshalve toe te kennen beperkt tot bijzondere situaties:

- > Situaties van kennelijke hardheid. Het UWV is bevoegd om arbeidsongeschiktheidsuitkeringen ambtshalve toe te kennen in situaties van kennelijke hardheid. Het gaat hierbij om mensen die als gevolg van hun ziekte geen uitkering willen of kunnen aanvragen, bijvoorbeeld psychotische of schizofrene mensen die hun ziekte ontkennen;³⁰
- > Als een schriftelijke aanvraag niet mogelijk is, kan een gemeente een bijstandsuitkering ambtshalve toekennen. Denk hierbij aan een spoedgeval waarin iemand zijn wil niet kenbaar kan maken;³¹

30 Kamerstukken II 2004-2005, 30 034, nr. 3, p. 197 en CRvB 1 september 2006, 06/334 WAO, LJV AY7618.

31 Kamerstukken II 2002-2003, 28 870, nr. 3, p. 69.

- > De eenmalige eindejaarsuitkering van € 50 voor minima in 2008. Om administratieve lasten te besparen mochten gemeenten deze uitkering ambtshalve toekennen;
- > De eenmalige uitkering van het boekengeld van € 308 in 2008 aan ouders met kinderen op de middelbare school.³² Deze uitkering was een tijdelijke oplossing omdat het niet mogelijk was om in 2008 gratis schoolboeken te verstrekken.

Ambtshalve toekennen in een uitkeringsrelatie

Daarnaast komt het veel voor dat instanties ambtshalve toekennen aan personen die eerder een bepaalde uitkering hebben gehad:

- > De SVB kent de kinderbijslag voor een pasgeboren kind automatisch toe als een ouder al kinderbijslag voor een eerder geboren kind ontvangt;
- > De SVB kent een AOW-uitkering ambtshalve toe aan personen die in het buitenland wonen en die al een uitkering van de SVB ontvangen;
- > De Belastingdienst/Toeslagen kent na een eerste aanvraag van een toeslag het volgende jaar de toeslag automatisch toe.³³ Bij het kindgebonden budget gaat de Belastingdienst/Toeslagen een stap verder. Dan is een aanvraag niet nodig als een ouder al in aanmerking komt voor een andere toeslag van de Belastingdienst/Toeslagen;³⁴
- > Gemeenten kennen ambtshalve een inkomensvoorziening toe aan jongeren die recht hebben op een werkleeraanbod;³⁵
- > Gemeenten kennen categoriale bijzondere bijstand vaak ambtshalve toe aan gehandicapten, chronisch zieken of ouderen die eerder een bijstandsuitkering of een andere uitkering voor minima hebben gehad;
- > De gemeente Amersfoort kent de Regeling Schooltas ambtshalve toe aan personen die deze tegemoetkoming eerder ontvingen. Daarnaast verstrekt de gemeente de uitkering automatisch aan ouders die een bijstandsuitkering ontvangen.

Ambtshalve toekennen zonder uitkeringsrelatie

Dankzij de toenemende gegevensuitwisseling komt ambtshalve toekennen nu ook voor in gevallen waarbij geen directe relatie bestaat tussen de instantie en de uitkeringsgerechtigde. De ambtshalve toekenning van de algemene tegemoetkoming voor chronisch zieken en gehandicapten is bijvoorbeeld mogelijk dankzij uitwisseling van gegevens met zorgverzekeraars, gemeenten en het Centrum Indicatiestelling (CIZ). Het Centraal Administratie Kantoor (CAK) verstrekt deze tegemoetkoming vanaf 2008 aan chronisch zieken en gehandicapten. En vanaf 2009 verstrekt het CAK de compensatie voor het verplichte eigen risico automatisch. Ook dit is mogelijk dankzij een gegevensuitwisseling met de zorgverzekeraars.

3.3 Is de plicht om een uitkering aan te vragen verlicht?

Deze paragraaf beantwoordt twee vragen:

Moet de overheid ambtshalve toekennen?

Soms is een sociale zekerheidsinstantie verplicht om ambtshalve toe te kennen. Het komt ook voor dat een instantie bevoegd is om ambtshalve toe te kennen. De rechter beoordeelt

32 Art. 3 Regeling eenmalige tegemoetkoming schoolboeken voor leerlingen van het door het rijk bekostigde voortgezet onderwijs voor het schooljaar 2008–2009.

33 Art. 14 lid 4 Awir.

34 Art. 5 lid 2 Wet op het kindgebonden budget en art. 14 lid 5 Awir.

35 Art. 25 WIJ.

dan of een sociale zekerheidsinstantie verplicht is om van deze bevoegdheid gebruik te maken. Daarbij kijkt de rechter onder meer naar de beleidsregels van de desbetreffende instantie.

Wat als de burger wordt overgeslagen bij het ambtshalve toekennen?

Als een overgeslagen burger een aanvraag indient, kan hij alsnog een uitkering ontvangen. Dit geldt als hij zich meldt binnen de aanvraagtermijn of als de uitkeringsinstantie de uitkering met terugwerkende kracht uitbetaalt. De overgeslagen burger kan (een deel van) zijn uitkering mislopen als hij na de aanvraagtermijn aanvraagt of als de instantie niet met volledig terugwerkende kracht toekent. Probleem is dat meestal niet duidelijk is binnen welke termijn een overgeslagen burger alsnog een uitkering moet aanvragen. Het is mogelijk dat voor overgeslagen burgers dezelfde termijnen gelden als voor burgers die hun uitkering zelf moeten aanvragen. Maar dit blijkt meestal niet duidelijk uit de tekst van de wet- en regelgeving.

3.3.1 Moet de overheid ambtshalve toekennen?

Een sociale zekerheidsinstantie kan verplicht zijn of bevoegd zijn om een uitkering ambtshalve toe te kennen. Hieronder bespreken we beide mogelijkheden.

Ambtshalve toekennen als verplichting

In de volgende gevallen legt de wet- of regelgeving een duidelijke verplichting tot ambtshalve toekennen op:

- > Het CAK is verplicht om de tegemoetkoming voor chronisch zieken en gehandicapten ambtshalve vast te stellen en te verstrekken.³⁶ Het CAK moet de tegemoetkoming verstrekken voor het einde van het kalenderjaar volgend op het jaar waarop de tegemoetkoming betrekking heeft;
- > De SVB en de Informatie Beheer Groep (IB-Groep, inmiddels Dienst Uitvoering Onderwijs, DUO) moesten het boekengeld uiterlijk in januari 2009 betalen aan de personen die recht hadden op deze eenmalige uitkering;³⁷
- > Gemeenten moeten het recht op een inkomensvoorziening voor jongeren met een werkleeraanbod ambtshalve vaststellen.³⁸ De gemeente neemt deze beslissing tegelijk met het vaststellen van een recht op een werkleeraanbod;
- > De Belastingdienst/Toeslagen moet in bepaalde gevallen ervan uitgaan dat een burger een aanvraag heeft ingediend.³⁹ In deze gevallen moet de Belastingdienst/Toeslagen binnen een bepaalde termijn een toeslag of een voorschot toekennen.⁴⁰

Soms is de wettekst minder duidelijk. De Zorgverzekeringswet bepaalt bijvoorbeeld dat bepaalde verzekerden jegens het CAK voor het einde van het kalenderjaar recht hebben op een jaarlijkse uitkering ter compensatie van het verplicht eigen risico.⁴¹ Deze tekst zou een verplichting tot ambtshalve toekennen kunnen inhouden.

36 Art. 3 lid 1 en 2 Wtcg.

37 Art. 3 lid 1 Regeling eenmalige tegemoetkoming schoolboeken voor leerlingen van het door het rijk bekostigde voortgezet onderwijs voor het schooljaar 2008–2009.

38 Art. 25 ZVW.

39 Art. 14 lid 5 en 15 lid 4 Awir.

40 Art. 16 en 19 Awir.

41 Art. 118a ZVW.

Ambtshalve toekennen als bevoegdheid

Het komt ook voor dat een sociale zekerheidsinstantie *bevoegd* is om ambtshalve toe te kennen. De wet bevat dan geen harde verplichting om ambtshalve toe te kennen. De rechter gaat in dat geval na of een sociale zekerheidsinstantie van deze bevoegdheid gebruik moet maken. Daarbij is van belang of een instantie in beleidsregels heeft aangegeven in welke gevallen ambtshalve wordt toegekend.

De SVB heeft bijvoorbeeld in zijn beleidsregels vastgelegd aan welke groep personen ambtshalve een uitkering wordt verstrekt. De CRvB heeft zich in 2008 gebogen over een zaak⁴² waarin een burger niet tot deze groep behoorde. De CRvB vond dat de SVB niet verplicht was om in dit geval de AOW-uitkering ambtshalve toe te kennen. De Raad geeft hiervoor vier redenen:

- > De SVB onderhield met betrokkene geen uitkeringsrelatie;
- > De SVB beschikte niet over gegevens die belangrijk zijn voor de beoordeling van het recht op uitkering;
- > De SVB had geen aanwijzingen dat betrokkene leed aan een psychische aandoening die in de weg stond aan het indienen van een aanvraag;
- > De SVB heeft geprobeerd om met betrokkene contact op te nemen door brieven te sturen en zijn woonadres te bezoeken. Volgens de Raad heeft de SVB voldoende ondernomen om met betrokkene in contact te treden.

Een ander voorbeeld zijn de beleidsregels van de gemeenten. De beleidsregels van de gemeente Haaksbergen bepalen bijvoorbeeld dat bepaalde personen ambtshalve een beschikking ontvangen over de jaarlijkse uitkering voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapten. En de gemeente Amersfoort verstrekt de tegemoetkoming van de Schooltasregeling voor zover mogelijk ambtshalve aan in de beleidsregels omschreven groepen personen. Hiermee verplichten de gemeenten zich om in bepaalde gevallen ambtshalve toe te kennen.

3.3.2 Wat als de burger wordt overgeslagen bij het ambtshalve toekennen?

Door een foutje in de administratie of de gegevensuitwisseling kan het voorkomen dat een burger niet automatisch een uitkering ontvangt, terwijl hij daarvoor wel in aanmerking komt. Wat moet de overgeslagen burger dan doen? Dit is meestal niet duidelijk geregeld.

Onduidelijkheid over de verantwoordelijkheden van een overgeslagen burger

Het is zelden duidelijk wat de verantwoordelijkheden zijn van een burger die is overgeslagen. De regels geven bijvoorbeeld niet aan binnen welke termijn een overgeslagen burger zich moet melden bij de uitkeringsinstantie om zijn recht op uitkering niet mis te lopen. Het is mogelijk dat voor overgeslagen burgers dezelfde termijnen gelden als voor burgers die hun uitkering zelf moeten aanvragen. Maar uit de tekst van de wet- en regelgeving blijkt dit meestal niet duidelijk.

De regeling over het boekengeld en de SVB Beleidsregels over ambtshalve toekenning van kinderbijslag bevatten wel duidelijke regels.

42 CRvB 21 februari 2008, 06/497 AOW, LJN BC5628, RSV 2008, 172, USZ 2008/129.

- > De regeling over het boekengeld legde de verantwoordelijkheid bij de burger.⁴³ Een rechthebbende die op 1 februari 2009 nog geen boekengeld had ontvangen, moest voor 1 april 2009 alsnog een aanvraag indienen bij de IB-Groep (DUO);
- > De SVB geeft de burger een garantie. Als ouders hun kind binnen dertig dagen na de geboorte bij de burgerlijke stand aangeven, garandeert de SVB de toekenning van de kinderbijslag voor het tweede en elk volgende kind. Dit betekent dat fouten in de gegevensuitwisseling tussen de SVB en de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA) voor rekening van de SVB komen. Hierbij geldt wel een grens: de terugwerkende kracht is maximaal vijf jaar. Bij aangiftes vanaf dertig dagen na de geboorte en in alle overige situaties, berust de verantwoordelijkheid voor het indienen van een aanvraag bij de ouders. Daarnaast geldt de garantie van de SVB niet voor kinderen die zijn geboren toen de kinderbijslag nog wel voor elk kind moest worden aangevraagd. Dit blijkt uit uitspraken van de CRvB.

Verder biedt de wetsgeschiedenis iets meer duidelijkheid over de verantwoordelijkheid van de burger die door het CAK is overgeslagen. In de Memorie van Toelichting bij de wet over de tegemoetkoming voor chronisch zieken en gehandicapten staat bijvoorbeeld het volgende: "Verzekerden die aan het eind van het jaar geen beschikking hebben ontvangen, maar menen toch in aanmerking te komen, doen er goed aan het CAK te verzoeken te bezien of zij toch in aanmerking komen voor een tegemoetkoming."⁴⁴ Een vergelijkbare zin vinden we in de wetsgeschiedenis over de compensatie voor het verplicht eigen risico.⁴⁵ Uit deze fragmenten kunnen we afleiden dat de regering verwacht dat overgeslagen burgers contact opnemen met het CAK. De regering maakt niet duidelijk wat de consequenties zijn voor burgers die niets doen.

Wat kan een overgeslagen burger nog doen?

Als een burger zijn uitkering niet automatisch ontvangt, kan hij meestal alsnog een aanvraag indienen. Er zijn dan twee mogelijkheden:

- > De regeling kent een harde aanvraagtermijn. Als deze termijn ook geldt voor overgeslagen burgers, zal de burger zijn uitkering alleen ontvangen als hij zijn aanvraag binnen de termijn indient;
- > De regeling kent de mogelijkheid om uitkeringen met een terugwerkende kracht uit te betalen. Bij de AOW, Anw en AKW geldt bijvoorbeeld een terugwerkende kracht van maximaal een jaar.⁴⁶ In bijzondere gevallen kan een langere terugwerkende kracht gelden. Het overslaan van een burger kan een bijzonder geval opleveren. Volgens de Rechtbank Utrecht is er bijvoorbeeld sprake van een bijzonder geval als de voorlichting van een uitkeringsinstantie zonder voorbehoud de ambtshalve uitbetaling garandeert.

Verder kan een overgeslagen burger ook naar de rechter stappen omdat een uitvoeringsinstantie niet ambtshalve heeft beslist. Hij stelt dan beroep in tegen het uitblijven van een beslissing. De overgeslagen burger kan geen aanspraak maken op een dwangsom wegens niet tijdig beslissen. Die mogelijkheid is beperkt tot beschikkingen op aanvraag.⁴⁷

43 Art. 3 lid 3 Regeling eenmalige tegemoetkoming schoolboeken voor leerlingen van het door het rijk bekostigde voortgezet onderwijs voor het schooljaar 2008–2009.

44 Kamerstukken II 2008–2009, 31 706, nr. 3, p. 37–38.

45 Kamerstukken II 2006–2007, 31 094, nr. 6, p. 29–30.

46 Art. 16 lid 2 AOW, art. 33 lid 4 Anw en art. 14 lid 3 AKW.

47 Art. 4:17 lid 1 Awb.

3.4 De dienstverlening: voorgevulde aanvraagformulieren

De overheid maakt steeds meer gebruik van voorgevulde aanvraagformulieren, ook wel pre-fill genoemd. Dit houdt verband met het streven om burgers geen gegevens meer te vragen die al bekend zijn bij een andere overheidsinstantie. Dit streven is neergelegd in de Wet eenmalige gegevensuitvraag.⁴⁸ Zie paragraaf 4.2 voor meer informatie over deze wet.

In de sociale zekerheid kennen we de volgende voorbeelden van voorgevulde aanvraagformulieren:

- > De SVB stuurt voorgevulde AOW-aanvraagformulieren naar burgers die over een half jaar 65 jaar worden. Daarnaast kent de SVB de mogelijkheid om een AOW-uitkering online aan te vragen. Deze webservice bestaat ook voor de Anw, de AKW, de TOG (de tegemoetkoming ouders van thuiswonende gehandicapte kinderen) en de aanvraag van een offerte voor een vrijwillige verzekering AOW/Anw;
- > In 2007 stuurde de SVB voorgevulde formulieren naar personen die mogelijk recht hadden op een uitkering op grond van de Tijdelijke regeling eenmalige tegemoetkoming pensioenverevening;
- > De Belastingdienst/Toeslagen stuurt voorgevulde aanvraagformulieren naar personen die vermoedelijk in aanmerking komen voor een toeslag of kindgebonden budget;⁴⁹
- > Bij de invoering van het Digitaal Klantdossier zijn digitale aanvraagformulieren voor de Wet werk en bijstand (WWB) en de Werkloosheidswet (WW) ontwikkeld.⁵⁰ Op deze formulieren zijn zoveel mogelijk gegevens voorgevuld. Een [digitaal formulier](#) voor de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor jonggehandicapten (Wajong) is in ontwikkeling.

3.5 Is de plicht om een uitkering aan te vragen verlicht?

In deze paragraaf gaan we na of het gebruik van voorgevulde formulieren de aanvraagplicht verlicht. Daarbij staat de volgende vraag centraal: *wat als het voorgevuld formulier een fout bevat?*

De burger kan fouten laten corrigeren

Als een voorgevuld formulier een fout bevat, kan de burger dit laten corrigeren. Hij oefent dan zijn correctierecht uit. Dit recht is gebaseerd op artikel 36 van de Wet bescherming persoonsgegevens.⁵¹ Zie verder het SVB-rapport [De virtuele identiteit in de sociale zekerheid](#).

Ondertekening van het formulier maakt de burger verantwoordelijk

Als de burger zijn correctierecht niet uitoefent en het voorgevulde formulier ondertekent, aanvaardt hij zijn verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de gegevens op het formulier. Dit blijkt uit de wetsgeschiedenis:⁵² "Door het ondertekenen van het formulier verklaart de klant ten slotte dat de (voorgevulde) gegevens juist zijn en dat er geen verdere relevante zaken zijn te melden."

48 Wet van 12 december 2007, Stb. 2007/555.

49 Art. 15 lid 6 Awir.

50 CP-ICT Inwonerszaken 2009, p. 15.

51 Zie daarnaast art. 5.2a Besluit SUWI.

52 Kamerstukken II 2006-2007, 30 970, nr. 3, p. 6; Kamerstukken II 2004-2005, 29 764, nr. 3, p. 48.

Is de plicht verlicht?

De overheid bespaart de burger veel tijd door vooringevulde formulieren te gebruiken. Maar dit betekent niet dat de burger er zomaar vanuit mag gaan dat alles klopt. Door het aanvraagformulier te ondertekenen geeft de burger immers aan dat de gegevens juist zijn. De burger moet de vooringevulde gegevens altijd goed controleren voordat hij ondertekent. En eventueel moet hij zijn correctierecht uitoefenen. Het gebruik van vooringevulde formulieren leidt dus niet tot een verlichting van de verantwoordelijkheid van de burger; wel kan het de burger tijd besparen.

4 DE INLICHTINGENPLICHT

Dit hoofdstuk beschrijft de volgende onderwerpen:

- > De inlichtingenplicht (paragraaf 4.1);
- > De dienstverlening om slechts eenmaal aan de burger gegevens te vragen (paragraaf 4.2);
- > De mogelijke verlichting van de inlichtingenplicht door de eenmalige gegevensuitvraag (paragraaf 4.3).

4.1 De plicht: tijdig wijzigingen melden

Veel sociale zekerheidswetten bevatten een inlichtingenplicht. Deze plicht houdt in dat de uitkeringsgerechtigde (en soms andere personen of instanties) op verzoek of uit eigen beweging relevante feiten en omstandigheden aan de overheid moet melden. Als een burger de inlichtingenplicht schendt, legt de overheid een bestuurlijke boete of een maatregel op.

4.2 Dienstverlening: eenmalige gegevensuitvraag

De Wet eenmalige gegevensuitvraag werk en inkomen (WEU) is op 1 januari 2008 in werking getreden. Deze wet bevat een verbod op dubbele gegevensuitvraag en regelt ook in welke gevallen hierop een uitzondering kan worden gemaakt. Daarnaast is de tekst van de inlichtingenplicht in de sociale zekerheidswetten aangepast.

Verbod op dubbele gegevensuitvraag

De WEU regelt dat ketenpartners op het terrein van werk en inkomen bepaalde gegevens slechts eenmaal aan de burger mogen vragen. Dit is het verbod op dubbele gegevensuitvraag. Het verbod geldt voor het UWV, de SVB en de gemeenten bij de uitvoering van wetten rond werk en inkomen.⁵³

Het verbod op dubbele gegevensuitvraag geldt voor gegevens uit:

- > de GBA
- > de polisadministratie van het UWV
- > de verzekerdenadministratie van de SVB.

De WEU voorziet daarnaast in de mogelijkheid om het aantal registraties uit te breiden. Het verbod op eenmalige gegevensuitvraag kent namelijk een groeipad. Dit betekent dat het verbod de komende jaren voor steeds meer gegevens zal gelden.

Vanaf 1 januari 2011 geldt het verbod van dubbele gegevensuitvraag voor de volgende gegevens:⁵⁴

- > Gegevens over de burgerlijke staat, de nationaliteit, het verblijfsrecht, het adres, het burgerservicenummer e.d. (uitvraag bij de GBA);
- > Gegevens betreffende de inschrijving en gegevens betreffende de financiële afhandeling (uitvraag bij het UWV);

⁵³ Art. 33a lid 2, 35 lid 5, 30c lid 7 Wet SUWI; art. 14 lid 1 IOAW, art. 14 lid 1 IOAZ, art. 46 lid 1 WIJ en 53a lid 1 WWB; art. 5.2a Besluit SUWI.

⁵⁴ Art. 5.2a en Bijlage II bij Besluit SUWI en Bijlage II bij de Regeling SUWI.

- > Gegevens over de kinderbijslag, de Anw-uitkering en de AOW-uitkering (uitvraag bij de SVB)
- > Gegevens over de bijstandsuitkering en andere wettelijke uitkeringen die gemeenten uitbetalen (uitvraag bij gemeenten);
- > Gegevens over voertuigen en aansprakelijkheid (uitvraag bij de Rijks Dienst Wegverkeer, RDW);
- > Gegevens over het recht op studiefinanciering en diploma-gegevens (uitvraag bij de IB-Groep/DUO).

Uitzonderingen op de eenmalige gegevensuitvraag

In drie uitzonderingsgevallen mogen het UWV, de SVB en de gemeenten wel gegevens aan de burger vragen:

- > Als anders een goede vervulling van de taak wordt belet, bijvoorbeeld als de kwaliteit van een gegeven tekort schiet (het gegeven is niet actueel of volledig) of als twijfel over de kwaliteit bestaat.⁵⁵ Een sociale zekerheidsinstantie mag alleen in individuele gevallen hierop een beroep doen. Daarnaast geldt voor de instantie een motiveringsplicht naar de burger;
- > Als bij wettelijk voorschrift anders is bepaald. De wetsgeschiedenis noemt het adres-gegevens als voorbeeld.⁵⁶ De sociale zekerheidsinstanties zullen gebruik maken van de melding van een wijziging van het GBA-adres, maar zij blijven verplicht om het feitelijke adres te onderzoeken en eventueel nadere gegevens bij de burger op te vragen;
- > Als het verbod op eenmalige gegevensuitvraag tijdelijk niet geldt voor een bepaalde administratie. Dit moet bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden geregeld.

Wijziging van de inlichtingenplicht

De wetgever wil in de toekomst de spontane inlichtingenplicht (de plicht om relevante feiten en omstandigheden uit eigen beweging te melden) verlichten. Vooruitlopend hierop heeft de WEU de tekst van de inlichtingenplicht in de sociale zekerheidswetten alvast gewijzigd. Deze wijziging regelt dat een burger gegevens niet hoeft te verstrekken als de overheid deze gegevens uit bepaalde registraties kan halen. De concrete invulling van deze uitzondering op de inlichtingenplicht zal in een ministeriële regeling worden uitgewerkt. Deze regeling komt zodra wijzigingen in gegevens uit (basis)registers voldoende snel worden geleverd aan sociale zekerheidsinstanties.⁵⁷

4.3 Is de inlichtingenplicht verlicht?

Dankzij het verbod op dubbele gegevensuitvraag hoeft de burger minder gegevens op verzoek van de overheid aan te leveren. In de toekomst zal dit verbod voor steeds meer gegevens gelden. Dit verlicht de inlichtingenplicht.

Hier staat tegenover dat het verbod op dubbele gegevensuitvraag ook uitzonderingen kent. Als gegevens uit een administratie bijvoorbeeld niet actueel zijn, kan een sociale zekerheidsinstantie een burger alsnog vragen om gegevens te verstrekken.

⁵⁵ Kamerstukken II 2006/2007, 30 970, nr. 3, p. 7.

⁵⁶ Kamerstukken II 2006-2007, 30 970, nr. 3, p. 15.

⁵⁷ Kamerstukken II 2006/2007, 30 970, nr. 3, p. 7 en 17.

Verder is de spontane inlichtingenplicht (nog) niet verlicht. Er bestaat nog geen ministeriële regeling waaruit volgt dat de burger bepaalde gegevens niet meer spontaan hoeft te melden. Daarnaast houdt de rechter tot nu toe vast aan een strikte invulling van de inlichtingenplicht. In meerdere uitspraken heeft de rechter geoordeeld dat een uitkeringsgerechtigde verantwoordelijk is voor een juiste en tijdige informatieverstrekking. Dat een sociale zekerheidsinstantie deze informatie van een andere instantie kan ontvangen, maakt dit niet anders. Het is mogelijk dat de rechter in de toekomst soepeler is. De rechter zou bijvoorbeeld kunnen oordelen dat de spontane inlichtingenplicht niet geldt voor gegevens die vallen onder het verbod van dubbele gegevensuitvraag.

5 ACHTERGRONDINFORMATIE

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie bij de hoofdstukken 2, 3 en 4. Het gaat hierbij vooral om informatie over wet- en regelgeving, beleid en rechterlijke uitspraken.

5.1 Achtergrondinformatie bij hoofdstuk 2

Uitspraken over onbekendheid met de regelgeving

In de volgende gevallen heeft de rechter bepaald dat onbekendheid met de regelgeving geen excuus is:

- > Een te late aanvraag van een uitkering.⁵⁸ Onbekendheid met de regelgeving levert dan geen bijzonder geval op. Dit betekent dat de terugwerkende kracht van een uitkering in veel gevallen is beperkt tot een jaar;
- > Een te late aanvraag van een vrijwillige verzekering.⁵⁹ Onbekendheid met de regelgeving is geen reden om af te wijken van de wettelijke aanvraagtermijn. De toelating tot de vrijwillige verzekering is terecht afgewezen;
- > Het nalaten van een verzoek om een draagkrachtmeting (een regeling voor personen die hun studieschuld niet kunnen afbetalen).⁶⁰ Onbekendheid met de regelgeving is geen excuus voor het niet verzoeken om een draagkrachtmeting. De achterstallige termijnen van de studieschuld worden niet kwijtgescholden;
- > Het volgen van te weinig uren onderwijs waardoor het recht op studiefinanciering vervalt.⁶¹ Het College van beroep studiefinanciering verwacht van een aanvrager van studiefinanciering dat hij op de hoogte is van de hoofdlijnen van de wetgeving over studiefinanciering;
- > Een te laat verzoek om ontheffing van de verzekeringsplicht voor de volksverzekeringen.⁶² Onbekendheid met de regelgeving is geen onbillijkheid van overwegende aard. De vrijstelling is terecht zonder terugwerkende kracht verleend.

[Terug naar de hoofdtekst](#)

Bevorderen van de aanvraag van een Anw-uitkering

Als een AOW-gerechtigde overlijdt, en de langstlevende (huwelijks-)partner is jonger dan 65 jaar en woont buiten Nederland, dan bevordert de SVB dat de achterblijvende partner een aanvraag om een Anw-uitkering indient, als uit de gegevens blijkt dat hierop mogelijk recht bestaat. Eveneens wordt een wezen- of halfwezenuitkering bevorderd indien bij het overlijden van een AOW- of Anw-gerechtigde uit de dossiergegevens van betrokkene blijkt dat mogelijk een recht op een van de genoemde uitkeringen bestaat. Zie: [SVB Beleidsregels 2010, SB1065](#). Daarnaast bevordert de SVB de aanvraag van een Anw-uitkering bij personen die in Nederland wonen en getrouwd waren of een geregistreerd partnerschap hadden, zie

58 CRvB 5 augustus 1998, 97/9979 AOW, LJV AL0908, RSV 1998, 278; CRvB 28 mei 2004, 03/3934 AOW, LJV AP4599, RSV 2004, 245, USZ 2004/266; CRvB 7 oktober 2005, 03/2399 TW, 03/2397 TW, LJV AU5215, RSV 2006, 64 m.nt. A.J.V. Bocking en USZ 2005/422; CRvB 9 juni 2010, 09/932 WAJONG, LJV BM7218.

59 CRvB 23 april 2004, 03/4050 AOW, LJV AO8652.

60 CRvB 18 augustus 2006, 04/6449 WSF, LJV AY6842, RSV 2006, 308.

61 College van beroep studiefinanciering, 23 juli 1990, WSF40063189, LJV AL8812, RSV 1991, 79 en College van beroep studiefinanciering, 24 mei 1991, WSF40411589, LJV AL8817, RSV 1992, /30 m.nt. J. Kooijman.

62 CRvB 16 oktober 2002, 00/4461AKW, LJV AE9854 en CRvB 14 juli 2005, 03/2611 AOW, LJV AU0018.

http://www.svb.nl/int/nl/anw/wanneer_anw/hoe_vraagt_u_anw_aan/index.jsp. Op deze site staat ook dat de SVB de aanvraag van een wezenuitkering bevordert.

[Terug naar de hoofdtekst](#)

Uitspraken over bijzonder geval en onbekendheid met de wet

De rechtspraak bevestigt het beleid van de SVB over bijzondere gevallen, zie de volgende voorbeelden:

- > De SVB heeft de uitreiking van een aanvraagformulier voor een Anw-uitkering uitbesteed aan de gemeenten. De gemeente Delft heeft in de praktijk de uitreiking van aanvraagformulieren aan begrafenisondernemers overgelaten. De echtgenote van de overledene heeft geen aanvraagformulier ontvangen omdat zij geen begrafenisondernemer heeft ingeschakeld. De CRvB oordeelt dat de echtgenote redelijkerwijs op de hoogte kon en behoorde te zijn van de voor haar bestaande mogelijkheid een nabestaandenuitkering aan te vragen;⁶³
- > Een inwoner van Indonesië vindt dat de SVB ten onrechte zijn aanvraag van een AOW-uitkering niet heeft bevorderd. De CRvB wijst erop dat hij niet behoort tot één van de in het beleid genoemde categorieën. Hij had zijn uitkering gewoon moeten aanvragen. Er is geen sprake van een bijzonder geval.⁶⁴

[Terug naar de hoofdtekst](#)

Voorbeelden behoorlijkheidstoetsing door de Nationale ombudsman

De Nationale ombudsman verwacht dat de overheid actief informatie verstrekt, ook in de sociale zekerheid. De volgende voorbeelden laten dit duidelijk zien:

- > Het UWV moet jonggehandicapten actief informeren over hun recht op een jonggehandicaptenkorting. Daarbij wijst de Nationale ombudsman erop dat het vaak gaat om mensen die verstandelijk gehandicapt zijn en niet bij machte zijn zelfstandig hun (financiële) belangen te behartigen;
- > De SVB moet AOW/Anw gerechtigden informeren over een beleidswijziging waardoor een langere verzekeringsperiode kan ontstaan voor personen die in Duitsland hebben gewerkt. De door de SVB gegeven argumenten om dit niet te doen (de complexiteit, het geringe aantal mensen die hier profijt van zouden hebben en de geringe financiële gevolgen van de herziening) zijn volgens de Nationale ombudsman geen gerechtvaardigde redenen om deze informatie niet te verstrekken;
- > De SVB moet minderjarigen met een persoonsgebonden budget actief informeren over het bestaan van de TOG;
- > Het UWV moet informatie verstrekken over regelingen die uitkeringen van het UWV aanvullen, ook als andere instanties deze regelingen uitvoeren. Het UWV moet bijvoorbeeld informeren over bepaalde heffingskortingen van de Belastingdienst;
- > De IB-Groep (DUO) en de SVB moeten (ouders van) meerderjarige scholieren informeren over de mogelijkheid om een tegemoetkoming scholieren op grond van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (WTOS) aan te vragen.

[Terug naar de hoofdtekst](#)

63 CRvB 18 maart 2005, 03/5481 ANW, LJN AT2911, USZ 2005/179.

64 CRvB 5 augustus 1998, 97/9979AOW, LJN AL0908, RSV 1998, 278. Zie voor vergelijkbare zaken: CRvB 28 mei 2004, 03/3934 AOW, LJN AP4599, RSV 2004, 245, USZ 2004/266 en Rb. Amsterdam, 11 december 2009, AWB 08/4050 AOW, LJN BL1092.

Uitspraken van de CRvB: geen informatieplicht voor de overheid

De CRvB oordeelt vaak dat er geen informatieplicht voor een uitvoeringsinstantie bestaat. Dit blijkt uit de volgende voorbeelden:

- > Er is geen geschreven of ongeschreven rechtsregel die de IB-Groep (DUO) verplicht actief voorlichting te geven over de inhoud van wetgeving. Er is ook geen regel die de IB-Groep (DUO) verplicht rechthebbenden of mogelijk rechthebbenden op een tegemoetkoming actief te benaderen;⁶⁵
- > Op het UWV rust geen rechtsplicht om steeds iedereen te informeren die in zijn bestand zit en die mogelijk belang zou kunnen hebben bij informatie over wijziging van wetgeving of rechtspraak;⁶⁶
- > Op de SVB rust geen rechtsplicht om personen te attenderen op de mogelijkheid van een vrijwillige verzekering nadat de verplichte verzekering is geëindigd.⁶⁷ Ook het achterwege laten van een 'service' (namelijk het persoonlijk informeren over de mogelijkheid van een vrijwillige verzekering) is niet zoveel in strijd met het ongeschreven recht dat de SVB iemand alsnog moet toelaten tot de vrijwillige verzekering.⁶⁸ Overigens stuurt de SVB vanaf december 2009 een brief over de vrijwillige verzekering AOW aan alle mensen die zich in- of uitschrijven uit het GBA en die uit het buitenland komen of naar het buitenland gaan. De SVB heeft dit toegezegd aan de staatssecretaris van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.⁶⁹ Het is nog niet duidelijk of de jurisprudentie van de CRvB zal veranderen naar aanleiding van deze toezegging;
- > De SVB is niet verplicht om een weduwnaar te informeren over zijn recht op halfwezen-uitkering, zelfs niet als de weduwnaar in het kader van de toepassing van de AKW al met de SVB contact heeft gehad;⁷⁰
- > De SVB is niet verplicht om belanghebbenden te informeren over een wijziging van het Europees recht, zoals bijlage VI van Verordening 1408/71.⁷¹

Terug naar de hoofdttekst

De mate van terugwerkende kracht in wettelijke regelingen

De terugwerkende kracht is meestal beperkt tot een bepaalde periode voor de aanvraag, bijvoorbeeld:

- > maximaal een jaar, zie art. 14 lid 3 AKW, art. 33 lid 4 Anw, art. 16 lid 2 AOW, art. 11 lid 7 TW, art. 3:29 lid 2 Wajong;
- > maximaal 52 weken, zie art. 64 lid 11 Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA);
- > maximaal 26 weken, zie art. 35 WW.

In bijzondere gevallen zijn de SVB en het UWV bevoegd om een langere terugwerkende kracht toe te passen. De SVB maakt van deze bevoegdheid alleen gebruik als het van hardheid zou getuigen, de terugwerkende kracht tot één jaar te beperken, zie SVB Beleidsregels. De SVB past dan een terugwerkende kracht toe van maximaal vijf jaar, zie SVB Beleidsregels.

65 CRvB 21 december 2009, 09/2238 WTOS, LJV BK8327, RSV 2010, 58.

66 CRvB 23 juli 2009, 07/7176 TW, LJV BJ4426.

67 CRvB 14 juli 2005, 04/6483 AOW, LJV AT9773. In oudere uitspraken wordt soms wel een informatieplicht aangenomen, zie CRvB 24 mei 1989, AOW1987/32, LJV AK8781, RSV 1990, 28 en CRvB 2 september 1987, AWW1986/9, AOW1986/14, LJV AK7916, RSV 1988, 98.

68 CRvB 23 februari 2007, 04/5557 AOW, LJV AZ9241; CRvB 14 april 2010, 08/6487 AOW, LJV BM2478.

69 *Kamerstukken II* 2009-2010, 32037, nr. 6, p. 10.

70 CRvB 22 april 2004, 02/5880 ANW, LJV AO8395.

71 CRvB 24 december 1996, AOW 1993/142; AWW 1993/164, LJV AL0738, RSV 1997, 199.

In de WWB is toekennen met terugwerkende kracht alleen mogelijk in geval van bijzondere omstandigheden. De hoofdregel is dat het college de uitkering toekent vanaf de dag waarop de belanghebbende zich heeft gemeld om bijstand aan te vragen, zie art. 44 WWB. Een voorbeeld van bijzondere omstandigheden wordt beschreven in de uitspraak van de Rechtbank Middelburg van 22 juli 2010, Awb 09/788, LJN BN2365. Het ging hierbij om een zaak waarin het UWV de WW-uitkering had beëindigd. De werkcoach van het UWV heeft betrokkene niet gewezen op de mogelijkheid om een bijstandsuitkering aan te vragen. De Rechtbank Middelburg verwachtte een actievere opstelling van de werkcoach omdat betrokkene zijn WW-uitkering te laat had aangevraagd, hij dyslexisch is en hij hulp kreeg van zijn broer.

[Terug naar de hoofdtekst](#)

Het vertrouwensbeginsel

De CRvB accepteert slechts in zeer bijzondere situaties dat een beroep op het vertrouwensbeginsel leidt tot het opzij zetten van een dwingende wetsbepaling.⁷² Voor een succesvol beroep op het vertrouwensbeginsel is vereist:

- > een toezegging van het bevoegde orgaan;
- > een toezegging die uitdrukkelijk, ondubbelzinnig en ongeclausuleerd is;
- > een toezegging die gerechtvaardigde en gedragsbepalende verwachtingen heeft gewekt.⁷³

[Terug naar de hoofdtekst](#)

Disclaimers

Websites met informatie over de sociale zekerheid bevatten vaak een disclaimer. Een greep uit het aanbod:

- > ["Weethoehetzit.nl"](#) probeert u zo goed mogelijk door te verwijzen naar de informatie die u zoekt. We streven ernaar de informatie op deze website zo compleet, toegankelijk en actueel mogelijk te houden. Toch kan het voorkomen dat de inhoud onvolledig of onjuist is, of een verwijzing niet correct. Aan de inhoud van de website kunt u dan ook geen rechten ontleen. Weethoehetzit.nl en de betrokken instanties zijn niet aansprakelijk voor de gevolgen van het gebruik van de informatie die wij op weethoehetzit.nl aanbieden."
- > ["Kennising"](#): "Stimulanz streeft naar een zorgvuldige controle van de informatie die zij op haar website op het internet plaatst, zodat de informatie actueel, nauwkeurig, feitelijk juist en dus betrouwbaar is. Ondanks deze voortdurende aandacht voor de kwaliteit van de inhoud kan Stimulanz niet garanderen dat de informatie te allen tijde noodzakelijk alomvattend, volledig, nauwkeurig of altijd bijgewerkt is. Er kunnen daarom geen rechten aan worden ontleend. De stichting Stimulanz is niet aansprakelijk voor de gevolgen van eventuele onvolkomenheden en/of onjuistheden. Suggesties voor verbeteringen zijn altijd welkom."
- > ["SVB"](#): "Deze website informeert u over de wetten en regelingen die de Sociale Verzekeringsbank uitvoert. Wij informeren u op hoofdlijnen, we beschrijven niet alle mogelijke situaties en uitzonderingen. (...)"

⁷² Michiels 2004, p. 293.

⁷³ CRvB 20 juni 2006, 05/355 AOW, LJN AY2215; CRvB 28 februari 2007, 05/1788 ZW, LJN AZ9976, USZ 2007/111, Rb. Amsterdam 1 november 2007, AWB 06/1508 AOW, n.g.

- > UWV: "UWV streeft ernaar de informatie op deze website zo compleet, toegankelijk en actueel mogelijk te houden. Toch kan het voorkomen dat de inhoud onvolledig of onjuist is. Aan de inhoud van de website kunt u dan ook geen rechten ontleen. UWV is niet aansprakelijk voor de gevolgen van het gebruik van de informatie die wij op uwv.nl aanbieden."

Sites met een checklist, zoals www.vertreknaarhetbuitenland.overheid.nl en www.overlijden-overheid.nl, bevatten geen disclaimers, maar de websites van de betrokken organisaties vaak wel.

Het SVB Pensioenoverzicht sluit af met de volgende disclaimer:

"De informatie in dit SVB Pensioenoverzicht is gebaseerd op:

- > *alle bij de SVB bekende perioden dat u buiten Nederland heeft gewoond of gewerkt. Soms heeft de SVB nog niet alle informatie uit het buitenland. Deze informatie krijgt de SVB pas als u 65 jaar wordt. Bij het betalen van uw AOW-pensioen houdt de SVB wel rekening met de perioden die nu misschien nog ontbreken. Daardoor kan uw AOW-pensioen hoger of lager uitvallen dan het AOW-pensioen dat op dit Pensioenoverzicht staat;*
- > *De wetgeving en bedragen die gelden op de datum van dit overzicht."*

Ook het Pensioenregister zal een disclaimer bevatten. In een [interview](#) heeft Francine Giskens aangegeven dat deze disclaimer duidelijk maakt dat de pensioenuitvoerders verantwoordelijk blijven voor de informatie.

De proclaimer als alternatief

Proclaimers zijn een alternatief voor disclaimers. In proclaimers staat wat lezers en gebruikers wel kunnen verwachten. Bijvoorbeeld dat informatie actueel is en dat e-mails binnen een bepaalde termijn worden beantwoord. Burger@Overheid.nl heeft zich ingezet voor het gebruik van proclaimers.

[Terug naar de hoofdttekst](#)

5.2 Achtergrondinformatie bij hoofdstuk 3

De hoofdregel: aanvragen is verplicht

De hoofdregel is dat een uitkeringsinstantie op aanvraag vaststelt of recht op een uitkering bestaat. Dit staat bijvoorbeeld in:

- > art. 14 lid 1 en 2 AKW
- > art. 33 lid 1 Anw
- > art. 14 lid 1 AOW
- > art. 11 lid 1 Toeslagenwet (TW)
- > art. 3:28 lid 1 Wajong
- > art. 64 lid 1 WIA
- > art. 22 lid 1 WW
- > art. 36 en 43 lid 1 WWB
- > art. 14 Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir).

[Terug naar de hoofdttekst](#)

Tijdig aanvragen

Een tijdige aanvraag is om twee redenen van belang:

- > Een uitkeringsgerechtigde kan een deel van zijn uitkering mislopen als hij te laat aanvraagt. Hierbij zijn twee onderwerpen van belang: de (eventuele) mate van terugwerkende kracht en de aanvraagtermijn. Deze paragraaf bespreekt de aanvraagtermijn in de Awir en in enkele gemeentelijke regelingen;
- > De uitkeringsinstantie legt een maatregel op als hij te laat aanvraagt. Dit komt voor in de werknemersverzekeringen (TW, Wajong, WW en WIA).

De mate van terugwerkende kracht

De terugwerkende kracht is meestal beperkt tot een bepaalde periode voor de aanvraag, bijvoorbeeld:

- > maximaal een jaar, zie art. 14 lid 3 AKW, art. 33 lid 4 Anw, art. 16 lid 2 AOW, art. 11 lid 7 TW, art. 3:29 lid 2 Wajong;
- > maximaal 52 weken, zie art. 64 lid 11 WIA;
- > maximaal 26 weken, zie art. 35 WW.

In bijzondere gevallen zijn de SVB en het UWV bevoegd om een langere terugwerkende kracht toe te passen.

In de WWB is toekennen met terugwerkende kracht alleen mogelijk in geval van bijzondere omstandigheden. De hoofdregel is dat het college de uitkering toekent vanaf de dag waarop de belanghebbende zich heeft gemeld om bijstand aan te vragen, zie art. 44 WWB. Een voorbeeld van bijzondere omstandigheden wordt beschreven in de uitspraak van de Rechtbank Middelburg van 22 juli 2010, Awb 09/788, LJN BN2365. Het ging hierbij om een zaak waarin het UWV de WW-uitkering had beëindigd. De werkcoach van het UWV heeft betrokkene niet gewezen op de mogelijkheid om een bijstandsuitkering aan te vragen. De Rechtbank Middelburg verwachtte een actievere opstelling van de werkcoach omdat betrokkene zijn WW-uitkering te laat had aangevraagd, hij dyslexisch is en hij hulp kreeg van zijn broer.

De aanvraagtermijn in de Awir

De Awir kent een duidelijke aanvraagtermijn. Art. 15 lid 1 Awir bepaalt dat een aanvraag over een bepaald berekeningsjaar kan worden ingediend tot 1 april van het volgende berekeningsjaar. Een ruimere aanvraagtermijn is in strijd met het karakter van de regeling: "Het karakter van inkomensafhankelijke tegemoetkomingen laat niet toe dat deze ook nog worden verleend als er een lange tijd is verstreken na het moment waarop de desbetreffende uitgaven zijn gedaan."⁷⁴

De aanvraagtermijn in gemeentelijke regelingen

Gemeentelijke regelingen kennen ook vaak een duidelijke aanvraagtermijn. Hieronder staan vier voorbeelden.

- > Best: "De aanvraagtermijn loopt gedurende het gehele uitvoeringsjaar. Aanvragen die na deze datum binnenkomen worden niet in behandeling genomen."
- > Stadskanaal: "De aanvraag kan in elk kalenderjaar worden ingediend."
- > Haaksbergen: "Aanvragen kunnen tot 1 juni, van het jaar na afloop van het kalenderjaar waarop de aanvraag betrekking heeft, worden ingediend."

⁷⁴ Kamerstukken II, 2004-2005, 29 764, nr. 3, p. 19.

> Amersfoort: "Een aanvraag kan ingediend worden vanaf 1 augustus aan het begin van het lopende schooljaar tot 1 augustus van het daarop volgende jaar."

Deze gemeenten keren de uitkering niet alleen op aanvraag maar ook ambtshalve toe.

Het UWV legt een maatregel op

In de werknemersverzekeringen moet de burger binnen een bepaalde termijn een aanvraag indienen:

- > Binnen zes weken nadat het recht op toeslag is ontstaan of binnen zes weken nadat het UWV de loondervingsuitkering heeft toegekend, zie art. 1 lid 3 Controlevoorschriften Toeslagenwet;
 - > Binnen negen maanden na het begin van de arbeidsongeschiktheid, zie art. 3:28 lid 4 Wajong;
 - > Dertien weken voor het einde van de wachttijd, zie art. 64 lid 3 WIA;
- Binnen een week na het ontstaan van de werkloosheid, zie art. 26 lid 1 WW.

Als de burger deze termijn niet haalt, dan is het UWV verplicht om een maatregel op te leggen. Dit is geregeld in de volgende artikelen:

- > art. 14 lid 1 TW
- > art. 3:38 onder f Wajong
- > art. 88 lid 1 onder c WIA
- > art. 27 lid 3 WW.

Terug naar de hoofdtekst

Ambtshalve toekennen in de wet

De volgende artikelen bevatten een mogelijkheid om ambtshalve toe te kennen:

- > art. 14, lid 2 AOW
- > art. 3:28 lid 9 Wajong
- > art. 64 lid 10 WIA
- > art. 19 en 25 Wet investeren in jongeren (WIJ)
- > art. 3 lid 1 Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg)
- > art. 118a Zorgverzekeringswet en art. 3a.1 Besluit zorgverzekering (betreft de compensatie voor het verplicht eigen risico)
- > art. 14 lid 5 en art. 15 lid 4 Awir.

De Anw, AKW, TW en WW kennen geen vergelijkbare mogelijkheid om ambtshalve toe te kennen.

Soms is ambtshalve herziening ook mogelijk, zie bijvoorbeeld art. 14, lid 2 AOW, art. 3:30 Wajong en art. 64 lid 12 WIA.

Tot slot kunnen ook overlijdensuitkeringen en vakantie-uitkeringen ambtshalve worden toegekend, zie bijvoorbeeld art. 18, lid 3 en 31 AOW, art. 51 lid 3 Anw en art. 3:32 Wajong.

Terug naar de hoofdtekst

Eindejaarsuitkering voor minima in 2008

Gemeenten mochten in 2008 eenmalig een eindejaarsuitkering van maximaal € 50 toekennen. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft hierover voorbeeldbeleidsregels opgesteld. Uit deze beleidsregels blijkt het volgende. Gemeenten verstrekten de

eindejaarsuitkering ambtshalve aan personen die naar verwachting een inkomen onder de 120% van de bijstandsnorm hadden. Andere personen moesten de eindejaarsuitkering voor een bepaalde datum aanvragen.

[Terug naar de hoofdtekst](#)

Categoriale bijzondere bijstand

Gemeenten kunnen bijzondere bijstand toekennen aan chronisch zieken, gehandicapten of 65-plussers voor kosten die zij door hun ziekte, handicap of ouderdom maken. De gemeenten hoeven niet na te gaan of deze kosten noodzakelijk zijn of dat iemand deze kosten ook daadwerkelijk heeft gemaakt. Dit heet categoriale bijzondere bijstand, zie art. 35 lid 4 en 5 WWB.

Uitzonderingen op de aanvraagplicht in de gemeentelijke praktijk

Ook voor categoriale bijzondere bijstand is een aanvraag vereist, zie art. 43 WWB. Toch maken gemeenten hierop een uitzondering, bijvoorbeeld:

- > De gemeenten [Best](#) en [Stadskanaal](#) kennen ambtshalve toe aan personen die al eerder bijzondere bijstand hebben ontvangen;
- > De gemeente [Haaksbergen](#) kent ambtshalve bijzondere categoriale bijstand toe aan personen die tot de doelgroep behoren en van wie de gemeentelijke belastingen zijn kwijtgescholden.
- > De websites van deze gemeenten vermelden niet expliciet wat de rechtspositie is van personen die per ongeluk de uitkering niet automatisch ontvangen.

[Terug naar de hoofdtekst](#)

De Regeling Schooltas

De Amersfoortse Regeling Schooltas komt ouders tegemoet in de kosten van kinderen die naar het voorgezet onderwijs gaan. Ouders met een inkomen van maximaal 120% van het minimumloon krijgen op grond van deze regeling € 300 per kind per jaar. Ouders kunnen deze regeling het hele schooljaar aanvragen (van 1 augustus tot en met 31 juli). Art. 2 [Beleidsregel Regeling schooltas 2008](#) regelt de aanvraagprocedure. Hierin staat dat de gemeente Amersfoort de tegemoetkoming voor zover mogelijk ambtshalve verstrekt aan: ouders met een bijstandsuitkering (mits uit de bij het college bekende gegevens over inkomen en de bezochte school kan worden afgeleid dat recht bestaat op de tegemoetkoming); ouders die de tegemoetkoming eerder ontvingen en nog tot de doelgroep behoren.

[Terug naar de hoofdtekst](#)

Uitspraken van de CRvB

De SVB leidt uit jurisprudentie van de CRvB af dat tot halverwege de jaren negentig de verantwoordelijkheid voor het aanvragen van kinderbijslag voor het tweede en volgende kind bij de burger ligt.

Uitspraak van de CRvB van 25 augustus 2006

De moeder van Jasper en Xander heeft pas in mei 2003 een aanvraag om kinderbijslag voor Xander ingediend. Xander is geboren op 30 mei 1993. De SVB heeft het recht op kinderbijslag alsnog toegekend. Daarbij heeft de SVB een terugwerkende kracht van één jaar toegepast. De moeder wil dat de SVB de kinderbijslag met meer terugwerkende kracht toekent. De CRvB wijst dit af. Volgens de Raad is er geen bijzonder geval omdat:

- > zij vanaf de geboorte van haar oudste zoon bekend was met haar mogelijke aanspraak op kinderbijslag;
- > het duidelijk kon zijn dat zij geen kinderbijslag voor Xander ontving. Dit kon zij afleiden uit eerder toegezonden uitkeringsspecificaties, publicaties over de hoogte van de kinderbijslagbedragen en het feit dat de hoogte van de toegekende kinderbijslag na de geboorte van Xander geen wijziging heeft ondergaan.

Volgens de Raad heeft de moeder van Xander de aanvraag te laat ingediend omdat ze niet oplettend genoeg is geweest. Er is daarom geen sprake van een bijzonder geval.

Zie CRvB 25 augustus 2006, 04/6191 AKW, LJN AY7598, RSV 2006/333

De CRvB heeft op 14 juli 2006 (04/4496 AKW) een vergelijkbare uitspraak gedaan over de kinderbijslag voor Annie die pas in 2003 werd aangevraagd. Annie was geboren op 29 januari 1993. De uitspraak is niet gepubliceerd.

[Terug naar de hoofdtekst](#)

De aanvraagtermijn

In de sociale zekerheid kennen diverse regelingen een duidelijke aanvraagtermijn. Hieronder bespreken we de aanvraagtermijn in de Awir en enkele gemeentelijke regelingen.

De Awir kent een duidelijke aanvraagtermijn. Art. 15 lid 1 Awir bepaalt dat een aanvraag over een bepaald berekeningsjaar kan worden ingediend tot 1 april van het volgende berekeningsjaar. Een ruimere aanvraagtermijn is in strijd met het karakter van de regeling: "Het karakter van inkomensafhankelijke tegemoetkomingen laat niet toe dat deze ook nog worden verleend als er een lange tijd is verstreken na het moment waarop de desbetreffende uitgaven zijn gedaan."⁷⁵

Gemeentelijke regelingen kennen ook vaak een duidelijke aanvraagtermijn. Hieronder staan vier voorbeelden.

- > Best: "De aanvraagtermijn loopt gedurende het gehele uitvoeringsjaar. Aanvragen die na deze datum binnenkomen worden niet in behandeling genomen."
- > Stadskanaal: "De aanvraag kan in elk kalenderjaar worden ingediend."
- > Haaksbergen: "Aanvragen kunnen tot 1 juni, van het jaar na afloop van het kalenderjaar waarop de aanvraag betrekking heeft, worden ingediend."
- > Amersfoort: "Een aanvraag kan ingediend worden vanaf 1 augustus aan het begin van het lopende schooljaar tot 1 augustus van het daarop volgende jaar."

[Terug naar de hoofdtekst](#)

De mate van terugwerkende kracht in wettelijke regelingen

De terugwerkende kracht is meestal beperkt tot een bepaalde periode voor de aanvraag, bijvoorbeeld:

- > maximaal een jaar, zie art. 14 lid 3 AKW, art. 33 lid 4 Anw, art. 16 lid 2 AOW, art. 11 lid 7 TW, art. 3:29 lid 2 Wajong
- > maximaal 52 weken, zie art. 64 lid 11 WIA
- > maximaal 26 weken, zie art. 35 WW

In bijzondere gevallen zijn de SVB en het UWV bevoegd om een langere terugwerkende

⁷⁵ Kamerstukken II, 2004-2005, 29 764, nr. 3, p. 19.

kracht toe te passen. De SVB maakt van deze bevoegdheid alleen gebruik als het van hardheid zou getuigen, de terugwerkende kracht tot één jaar te beperken, zie [SVB Beleidsregels](#). De mate van terugwerkende kracht bedraagt maximaal vijf jaar, zie [SVB Beleidsregels](#).

[Terug naar de hoofdtekst](#)

Uitspraak van de Rechtbank Utrecht over bijzonder geval

De Rechtbank Utrecht heeft op 10 mei 2004 geoordeeld dat een te late aanvraag van kinderbijslag aantoonbaar het gevolg was van de voorlichting van de SVB. In deze voorlichting heeft de SVB zonder enig voorbehoud aangegeven dat er bij de aangifte van de geboorte bij de gemeente geen aanvraag voor kinderbijslag hoeft te worden gedaan. De rechtbank wijst erop dat uit de voorlichting niet blijkt dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de aanvraag bij de potentieel belanghebbende berust en dat belanghebbende alsnog een aanvraag om kinderbijslag moet indienen als de gemeente de geboorte niet aan de SVB meldt. De rechtbank concludeert dat er sprake is van een bijzonder geval. Zie Rechtbank Utrecht 10 mei 2004, SBR 03/1364, LJN AO9087.

Na deze uitspraak heeft de SVB de beleidsregels aangepast, zie [SVB Beleidsregels](#), SB1065. [Terug naar de hoofdtekst](#)

Het uitblijven van een beslissing

Een burger kan beroep instellen tegen het uitblijven van een beslissing. Het niet tijdig nemen van een beslissing wordt dan gelijk gesteld met een fictieve weigering, zie art. 6:2 onder b Algemene wet bestuursrecht (Awb). Uit een uitspraak van de CRvB blijkt dat deze mogelijkheid ook openstaat als een wettelijke beslistermijn ontbreekt, zie CRvB 4 juni 2002, 00/1111 AAW/WAO, LJN AE6843, JB 2002, 281.

[Terug naar de hoofdtekst](#)

5.3 Achtergrondinformatie bij hoofdstuk 4

Inlichtingenplicht in sociale zekerheidswetten

De volgende artikelen bevatten bijvoorbeeld een inlichtingenplicht:

- > art. 49 AOW
- > art. 15 AKW
- > art. 35 Anw
- > art. 13 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
- > art. 13 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
- > art. 12 TW
- > art. 2:7 en 3:74 Wajong
- > art. 27 WIA
- > art. 44 WIJ
- > art. 25 WW
- > art. 17 WWB
- > art. 49 Ziektewet (ZW).

[Terug naar de hoofdtekst](#)

De bestuurlijke boete

De volgende artikelen regelen dat het UWV of de SVB een bestuurlijke boete oplegt bij niet-nakoming van de inlichtingenplicht:

- > art. 17c AOW
- > art. 17a AKW
- > art. 39 Anw
- > art. 14a TW
- > art. 2:69 en 3:40 Wajong
- > art. 91 WIA
- > art. 27a WW
- > art. 45a ZW.

[Terug naar de hoofdtekst](#)

De maatregel

De volgende artikelen regelen dat de SVB, het UWV of de gemeente een maatregel oplegt bij niet-nakoming van de inlichtingenplicht:

- > art.17 AKW
- > art.38 Anw
- > art.17b AOW
- > art. 20 IOAW
- > art. 20 IOAZ
- > art.14 TW
- > art. 2:68 en 3:39 Wajong
- > art. 90 WIA
- > art. 41 WIJ
- > art. 27 WW
- > art. 18 WWB
- > art. 45 ZW.

[Terug naar de hoofdtekst](#)

Uitspraken over de spontane inlichtingenplicht

Uit de volgende uitspraken volgt dat een uitkeringsgerechtigde zelf verantwoordelijk is voor een juiste en tijdige informatieverstrekking, ook als de betrokken sociale zekerheidsinstantie de informatie zelf had kunnen achterhalen.

- > De uitkeringsgerechtigde is verantwoordelijk voor een juiste en tijdige informatieverstrekking. Dat de SVB bij de Belastingdienst informatie over haar inkomenssituatie had kunnen opvragen, maakt dit niet anders;⁷⁶
- > Een Anw-gerechtigde is zelf verplicht om een wijziging in de woon- en leefsituatie aan de SVB door te geven. Dat hij de verhuizing later aan de GBA heeft doorgegeven, doet niet af aan het oordeel dat de Anw-gerechtigde had moeten begrijpen dat hij de samenwoning aan de SVB moest melden;⁷⁷
- > Het feit dat de SVB via een koppeling van computerbestanden mogelijk informatie van andere instanties ontvangt, brengt niet mee dat de AOW-gerechtigde niet gehouden is om aan zijn inlichtingenplicht te voldoen;⁷⁸

76 Rb. 's-Gravenhage 7 april 2010, AWB 09/5489 ANW G AA, n.g.

77 CRvB 4 juli 2006, 05/3489 ANW, LJN AY3911.

78 CRvB 20 juni 2006, 05/355 AOW, LJN AY2215.

- > Dat de gemeente een bijstandsgerechtigde heeft gewezen op de mogelijkheid om een AOW-uitkering aan te vragen en hem hulp heeft geboden bij het invullen van inlichtingenformulieren ontslaat de bijstandsgerechtigde niet van zijn eigen verantwoordelijkheid om te voldoen aan de inlichtingenplicht;⁷⁹
- > Een bijstandsgerechtigde schendt zijn inlichtingenplicht als hij niet aan de gemeente meldt dat hij voor zijn zoon geen kinderbijslag meer ontvangt;⁸⁰
- > Het wettelijke systeem houdt voor de AOW-gerechtigde een zelfstandige mededelingsplicht in. Het feit dat ook de gemeente de SVB op de hoogte moest stellen van het overlijden van zijn vrouw, kan de uitkeringsgerechtigde niet van zijn eigen mededelingsverplichting ontheffen. Het risico dat de SVB de opgave van de gemeente niet heeft ontvangen kan niet ten laste van de SVB worden gebracht.⁸¹

[Terug naar de hoofdtekst](#)

79 CRvB 4 mei 2005, 02/4580 NABW, LJV AT5888, JWWB 2005, 274.

80 CRvB 23 maart 2004, 01/6263 NABW, LJV AO6572.

81 Zie CRvB 30 juli 1986, AOW 1985/21-2, LJV AK7344, RSV 1987, 59. De SVB verwijst ook naar deze uitspraak in de SVB Beleidsregels.

LITERATUURLIJST

Barendrecht, J.M. et al. 2002

Overheidsaansprakelijkheid voor informatieverstrekking. Nederlands recht, rechtsvergelijking en de aansprakelijkheid van particuliere informatieverstrekkers, Bju.

CP-ICT Inwonerszaken 2009

Op weg naar geïntegreerde dienstverlening, Utrecht: CP-ICT Inwonerszaken.

Michiels, F.C.M.A. (red.) 2004

Staats- en bestuursrecht. Tekst en materiaal, Deventer: Kluwer.

Van Dongen, G. et al. 2006

Tekst & toelichting Wet werk en bijstand, Deventer: Kluwer.

LIJST VAN AFKORTINGEN

AB	Administratiefrechtelijke Beslissingen
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
Anw	Algemene nabestaandenwet
AOW	Algemene Ouderdomswet
Art.	Artikel
Awb	Algemene wet bestuursrecht
Awir	Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen
Besluit SUWI	Besluit structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CIZ	Centrum Indicatiestelling
CRvB	Centrale Raad van Beroep
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens
IB-Groep	Informatie Beheer Groep
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
JB	Jurisprudentie Bestuursrecht
JWWB	Jurisprudentie Wet Werk en Bijstand
LJN	Landelijk Jurisprudentie Nummer
m.nt.	met noot van
n.g.	niet gepubliceerd
Nr.	Nummer
Rb.	Rechtbank
RDW	Rijks Dienst Wegverkeer
Regeling SUWI	Regeling structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
RSV	Rechtspraak Sociale Verzekeringen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
TOG	Tegemoetkoming ouders van thuiswonende gehandicapte kinderen
TW	Toeslagenwet
USZ	Uitspraken Sociale Zekerheid
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor jonggehandicapten
Wet SUWI	Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
WEU	Wet eenmalige gegevensuitvraag werk en inkomen
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
WIJ	Wet investeren in jongeren
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WTOS	Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet werk en bijstand
ZVW	Zorgverzekeringswet
ZW	Ziektewet